EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 20.5.2020.
COM(2020) 519 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Nīderlandes 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Nīderlandes 2020. gada stabilitātes programmu

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Nīderlandes 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Nīderlandes 2020. gada stabilitātes programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu[1] un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību[2], un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2019. gada 17. decembrī pieņēma gada ilgtspējīgas izaugsmes stratēģiju, tādējādi uzsākot 2020. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Komisija 2019. gada 17. decembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Nīderlande bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku.

(2) 2020. gada ziņojums par Nīderlandi[3] tika publicēts 2020. gada 26. februārī. Tajā bija izvērtēts, kā Nīderlande īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2019. gada 9. jūlijā[4], turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados

[1] OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
[2] OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.
[3] SWD(2020) 518 final.
[4] OV C 301, 5.9.2019., 117. lpp.

pieņemtajiem ieteikumiem, un Nīderlandes progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2020. gada 26. februārī. No Komisijas veiktās analīzes secināms, ka Nīderlandē pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Konkrētāk, nelīdzsvarotību, kurai ir pārrobežu ietekme, rada lielais privātā sektora parāds un liels tekošā konta pārpalikums.

(3) 2020. gada 11. martā Pasaules Veselības organizācija oficiāli pasludināja Covid-19 uzliesmojumu par pasaules mēroga pandēmiju. Tā ir nopietna sabiedrības veselības ārkārtas situācija, kas skar iedzīvotājus, sabiedrību kopumā un ekonomiku. Tā pakļauj valstu veselības aprūpes sistēmas smagai spriedzei un rada traucējumus globālajās piegādes ķēdēs, nestabilitāti finanšu tirgos, patērētāju pieprasījuma satricinājumus un negatīvi ietekmē dažādas nozares. Tā apdraud cilvēku darbvietas, to ienākumus un uzņēmumu darbību. Pandēmija ir izraisījusi lielu ekonomikas satricinājumu, kam jau ir būtiska negatīva ietekme Eiropas Savienībā. Komisija 2020. gada 13. martā pieņēma paziņojumu[5], kurā aicināja koordinēt rīcību, reaģējot uz krīzi ekonomikā, un iesaistīt visus dalībniekus valstu un Savienības līmenī.

(4) Vairākas dalībvalstis ir izsludinājušas ārkārtas stāvokli vai ieviesušas ārkārtas pasākumus. Visiem ārkārtas pasākumiem vajadzētu būt stingri samērīgiem, nepieciešamiem, ierobežotiem laikā un saskaņā ar Eiropas un starptautiskajiem standartiem. Turklāt uz tiem būtu jāattiecina demokrātiskā pārraudzība un iespēja tos neatkarīgi pārskatīt tiesā.

(5) 2020. gada 20. martā Komisija pieņēma paziņojumu par Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu[6]. Šī klauzula, kura izklāstīta Regulas (EK) 1466/97 5. panta 1. punktā, 6. panta 3. punktā, 9. panta 1. punktā un 10. panta 3. punktā un Regulas (EK) 1467/97 3. panta 5. punktā un 5. panta 2. punktā, atvieglo budžeta politikas koordinēšanu nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. Komisija savā paziņojumā pauda Padomei viedokli, ka pašreizējos apstākļos, ņemot vērā paredzamo nopietno ekonomikas lejupslīdi Covid-19 uzliesmojuma dēļ, ir pieļaujams iedarbināt šo klauzulu. Dalībvalstu finanšu ministri 2020. gada 23. martā piekrita Komisijas novērtējumam. Vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšana ļauj uz laiku atkāpties no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, ja tas neapdraud fiskālo stabilitāti vidējā termiņā. Attiecībā uz korektīvo daļu Padome uz Komisijas ieteikuma pamata var arī nolemt pieņemt pārskatītu fiskālo trajektoriju. Vispārējā izņēmuma klauzula neaptur Stabilitātes un izaugsmes paktā paredzētās procedūras. Tā ļauj dalībvalstīm atkāpties no budžeta prasībām, kas tiktu piemērotas parastā situācijā, un vienlaikus dod iespēju Komisijai un Padomei veikt vajadzīgos politikas koordinācijas pasākumus pakta ietvaros.

(6) Ir jāturpina pasākumi, lai ierobežotu un kontrolētu pandēmijas izplatīšanos, stiprinātu valstu veselības sistēmu noturību, mazinātu sociālekonomiskās sekas, izmantojot atbalsta pasākumus uzņēmumiem un mājsaimniecībām, un nodrošinātu pienācīgus veselības un drošības apstākļus darbavietā nolūkā atsākt saimniecisko darbību. Savienībai būtu pilnībā jāizmanto dažādi tās rīcībā esošie instrumenti, lai atbalstītu dalībvalstu centienus minētajās jomās. Vienlaikus dalībvalstīm un Savienībai būtu jāsadarbojas, sagatavojot pasākumus, kas vajadzīgi, lai atjaunotu mūsu sabiedrības un

[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

ekonomikas normālu darbību un ilgtspējīgu izaugsmi, citstarp integrējot zaļo pārkārtošanos un digitālo pārveidi un mācoties no krīzes laikā gūtās pieredzes.

(7) Covid-19 krīzes apstākļos ir pierādījusies vienotā tirgus piedāvātā spēja elastīgi pielāgoties ārkārtas situācijām. Tomēr, lai nodrošinātu ātru un vienmērīgu pāreju uz ekonomikas atveseļošanas posmu, preču un pakalpojumu brīvu apriti un darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, ir jāatceļ ārkārtas pasākumi, kas kavē vienotā tirgus normālu darbību, tiklīdz tie vairs nav nepieciešami. Pašreizējā krīze ir parādījusi, ka veselības aprūpes nozarē ir vajadzīgi gatavības krīzei plāni, kas jo īpaši ietvertu uzlabotas iepirkuma stratēģijas, dažādotas piegādes ķēdes un pirmās nepieciešamības produktu stratēģiskās rezerves. Tie ir galvenie elementi, lai izstrādātu plašākus gatavības krīzei plānus.

(8) Savienības likumdevējs jau ir grozījis attiecīgos tiesiskos regulējumus[7], lai ļautu dalībvalstīm mobilizēt visus neizmantotos līdzekļus no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem nolūkā novērst Covid-19 pandēmijas ārkārtas sekas. Minētie grozījumi nodrošinās papildu elastīgumu, kā arī vienkāršotas un racionalizētas procedūras. Lai mazinātu ar naudas plūsmām saistīto spiedienu, dalībvalstis 2020.–2021. grāmatvedības gadā var saņemt arī Savienības budžeta līdzfinansējumu 100 % apmērā. Nīderlande tiek mudināta pilnībā izmantot šīs iespējas, lai palīdzētu problēmu visvairāk skartajiem iedzīvotājiem un nozarēm.

(9) Nīderlande 2020. gada 28. aprīlī iesniedza savu 2020. gada valsts reformu programmu un 2020. gada 29. aprīlī – 2020. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

(10) Nīderlande šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu.

(11) Valdība savā 2020. gada stabilitātes programmā plāno, ka nominālā bilance pasliktināsies no pārpalikuma, kas bija 1,7 % no IKP 2019. gadā, līdz pārpalikumam 0,1 % apmērā no IKP 2020. gadā. Paredzams, ka pārpalikums 2023. gadā samazināsies līdz 0,0 % no IKP. Vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2019. gadā bija samazinājusies līdz 48,6 % no IKP, bet saskaņā ar 2020. gada stabilitātes programmu ir paredzams, ka 2020. gadā tā turpinās samazināties līdz 46,3 %. Tomēr makroekonomiskais scenārijs, kas ir minēto budžeta prognožu pamatā, vairs nešķiet reālistisks, un programmā nav ņemts vērā ievērojams skaits pasākumu, par kuriem Nīderlande paziņoja, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju. Pavasara budžeta memorandā[8] ir atjauninātas budžeta prognozes. Pamatojoties uz memorandu, tiek plānots, ka valdības nominālā bilance 2020. gadā pasliktināsies līdz deficītam 11,8 % apmērā no IKP, un sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2020. gadā pieaugs līdz 65,2 %. Makroekonomikas un fiskālo perspektīvu ietekmē liela nenoteiktība Covid-19 pandēmijas dēļ.

---

[7] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/460 (2020. gada 30. marts), ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013 un (ES) Nr. 508/2014 attiecībā uz īpašiem pasākumiem, kas nepieciešami, lai piesaistītu investīcijas dalībvalstu veselības aprūpes sistēmās un citos to ekonomikas sektoros, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu (Investīciju iniciatīva reaģēšanai uz koronavīrusu) (OV L 99, 31.3.2020., 5. lpp.), un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/558 (2020. gada 23. aprīlis), ar ko Regulas (ES) Nr. 1301/2013 un (ES) Nr. 1303/2013 groza attiecībā uz īpašiem pasākumiem, lai nodrošinātu ārkārtas elastību Eiropas strukturālo un investīciju fondu izmantošanā, reaģējot uz Covid-19 uzliesmojumu (OV L 130, 24.4.2020., 1. lpp.).

[8] Budžeta memorands Nr. 2020 (*Voorjaarsnot*a 2020), ko 2020. gada 25. aprīlī pārskatīšanai 2. palātā iesniedza finanšu ministrs *F. Hoekstra*.

(12) Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un īstenojot saskaņotu Savienības pieeju, Nīderlande ir noteikusi budžeta pasākumus, lai palielinātu veselības aprūpes sistēmas kapacitāti, ierobežotu pandēmiju un sniegtu atbalstu vissmagāk skartajiem cilvēkiem un nozarēm. Minēto budžeta pasākumu apmērs saskaņā ar 2020. gada stabilitātes programmu un pavasara budžeta memorandu sasniedz 2,7 % no IKP. Pasākumi ietver veselības aprūpes pakalpojumu stiprināšanu, ārkārtas palīdzību grūtībās nonākušām nozarēm, ienākumu atbalstu pašnodarbinātām personām un darba ņēmējiem. Turklāt Nīderlande ir paziņojusi par pasākumiem, kas palīdzēs atbalstīt uzņēmumu likviditāti, neradot tiešu ietekmi uz budžetu. Šie pasākumi ietver uzņēmumu ienākuma nodokļa nomaksas atlikšanu (4,6 % līdz 5,9 % no IKP) un aizdevumu garantijas (1,8 % no IKP). Kopumā Nīderlandes veiktie pasākumi atbilst pamatnostādnēm, kas sniegtas Komisijas paziņojumā par koordinētu ekonomikas reakciju uz Covid-19 uzliesmojumu. Minēto pasākumu pilnīga īstenošana, kam sekotu fiskālās politikas pārorientēšana uz piesardzīga vidēja termiņa fiskālā stāvokļa sasniegšanu, kad to ļaus ekonomikas apstākļi, palīdzēs saglabāt fiskālo stabilitāti vidējā termiņā.

(13) Pamatojoties uz Komisijas 2020. gada pavasara prognozi, nemainīgas politikas apstākļos sagaidāms, ka Nīderlandes vispārējās valdības budžeta bilance 2020. gadā būs -6,3 % no IKP un 2021. gadā -3,5 % no IKP. Starpību 5,5 procentpunktu apmērā starp pavasara budžeta memoranda prognozi un Komisijas prognozi nosaka atšķirīga nodokļu atlikšanas uzskaite (4,6 % līdz 5,9 % no IKP), kas Komisijas prognozē nav iegrāmatota kā 2020. gadā ieņēmumus samazinoša. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2020. gadā sasniegs 62,1 % un 2021. gadā 57,6 %.

(14) Komisija 2020. gada 20. maijā nāca klajā ar ziņojumu, kas sagatavots saskaņā ar Līguma 126. panta 3. punktu, jo Nīderlande prognozēja, ka 2020. gadā pārkāps deficīta robežvērtību, kas ir 3 % no IKP. Kopumā analīze liecina, ka Līgumā un Regulā (EK) Nr. 1467/1997 noteiktais deficīta kritērijs nav izpildīts.

(15) Pēc pēdējos gados vērojamās stabilās izaugsmes Covid-19 pandēmija strauji apstādināja sešus gadus pēc kārtas ilgušo Nīderlandes ekonomikas izaugsmi. Sagaidāms, ka šogad Nīderlandes ekonomika piedzīvos visstraujāko lejupslīdi valsts pēckara vēsturē. Paredzams, ka šogad strauji samazināsies visi pieprasījuma komponenti, izņemot valsts patēriņu, un otrajā ceturksnī tiks sasniegts saimnieciskās darbības zemākais punkts. 2021. gadā ekonomika, domājams, atgūsies tādā tempā, kas krietni pārsniegs izaugsmes tendenci, – tas būs saistīts ar pakāpenisku saimnieciskās darbības normalizēšanos un iekšzemes pieprasījuma un globālās tirdzniecības atgūšanos no pazemināta līmeņa. Tomēr sagaidāms, ka saimnieciskās darbības līmenis saglabāsies zemāks par 2019. gada līmeni. Saskaņā ar Komisijas prognozi paredzams, ka bezdarbs 2020. gadā pieaugs līdz 5,9 %, pārsvarā saistībā ar uzņēmumu obligāto slēgšanu un saimnieciskās darbības pēkšņu vispārēju samazināšanos, bet pēc tam 2021. gadā samazināsies līdz 5,3 %. Nodarbinātības aizsardzības pasākumiem, jo īpaši pagaidu ārkārtas pārejas pasākumam, kas paredzēts nodarbinātības saglabāšanai un papildu ienākumu atbalstam pašnodarbinātām personām, būtu jāpalīdz mazināt darba zuduma sekas. Tomēr paredzams, ka turpmākajos mēnešos darba tirgus pasliktināšanās paātrināsies, jo uzņēmumiem smagi skartajās nozarēs nenovēršami ir nācies atlaist darbiniekus, it īpaši darba ņēmējus ar elastīgiem un pagaidu līgumiem.

(16) . Reaģējot uz pēkšņajām ekonomiskām sekām un pieprasījuma izzušanu konkrētās nozarēs, Nīderlandes valdība ir pieņēmusi visaptverošu ārkārtas pasākumu kopumu, lai palīdzētu novērst strukturālu kaitējumu ekonomikai. Šī stingrā politiskā reakcija ir vērsta uz krīzes visvairāk skartajām jomām, un galvenā uzmanība tajā ir pievērsta nodarbinātības aizsardzībai un mājsaimniecību pirktspējai, tiešai finansiālai

kompensācijai smagi skartajām nozarēm, kā arī nodokļu atlikšanai un aizdevumu garantijām, lai atbalstītu kredītu plūsmu uz privāto sektoru. Tādējādi tai būtu jānovērš tas, ka īslaicīgas likviditātes grūtības pārtop maksātnespējas problēmās. Turklāt lejupslīdes vērienu būtu jāpalīdz mazināt automātiskajiem stabilizatoriem. Nīderlandes centrālā banka ir arī samazinājusi sistēmiskās kapitāla rezerves lielākajām bankām un atliek uz vēlāku laiku riska pakāpes minimālās robežvērtības ieviešanu hipotekārajiem aizdevumiem, tādējādi atbrīvojot banku kapitālu un ļaujot bankām ievērojami paplašināt mājsaimniecību un uzņēmumu kreditēšanu.

(17) Nīderlandes veselības aprūpes sistēma darbojas salīdzinoši labi, veicinot iedzīvotāju vispārējo veselību un nodrošinot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību. Tūlītējas reakcijas uz krīzi ietvaros Nīderlande ieviesa kontroles stratēģiju, kas ietver vispārējus sabiedrības veselības aizsardzības pasākumus, un pieņēma pielāgotus veselības aizsardzības finansēšanas pasākumus. Tomēr Covid-19 krīzes iestāšanās ir bijusi pārbaudījums veselības aprūpes sistēmas izturētspējai. Šajā sakarā priekšplānā ir izvirzījušās jau iepriekš pastāvējušās bažas. Darbaspēka kapacitāte uzlabotos, ja tiktu novērsts esošais darbaspēka trūkums, – jo sevišķi trūkst medmāsu un primārās veselības aprūpes darbinieku. Veselības aprūpes sistēmu vispārējo pārvaldību un to spēju nodrošināt integrētu pakalpojumu sniegšanu visā aprūpes ciklā varētu uzlabot, vēl vairāk stiprinot datu pārvaldību un paplašinot e-veselības instrumentu izmantošanu. Tādējādi Covid-19 uzliesmojums ir uzskatāmi parādījis nepieciešamību turpināt uzlabot veselības aprūpes sistēmas izturētspēju un gatavību krīzēm, risinot šādas strukturālas problēmas.

(18) Lai gan 2019. gadā un 2020. gada sākumā darba tirgus turpināja uzlaboties un kopumā darbojās labi, Covid-19 krīzes rezultātā ir samazinājusies ekonomikas izaugsme un tā rezultātā sagaidāms ievērojams bezdarba pieaugums. Lai saglabātu cilvēkiem darbvietas un iztikas līdzekļus un mazinātu ietekmi uz pašnodarbinātām personām, maziem un vidējiem uzņēmumiem un lieliem uzņēmumiem, tika veikti vairāki nepieredzēti ekonomikas pasākumi. Lai saglabātu nodarbinātību, darba devēji, kuri sagaida, ka krīzes dēļ zaudēs vismaz 20 procentus no saviem ieņēmumiem, var pieteikties uz pabalstu (līdz 90 % no uzņēmuma algu izdevumiem atkarībā no apgrozījuma zuduma), kas sniegs viņiem iespēju izmaksāt saviem darbiniekiem algas trīs mēnešus. Pašnodarbinātām personām tiks piemērota paātrināta procedūra, dodot tām iespēju pieprasīt papildu ienākumu atbalstu līdz sociālās minimālās darba algas apmēram, kas trīs mēnešus palīdzēs tām segt dzīvošanas izmaksas.

(19) Ekonomikas atveseļošanas stratēģijā būtu jāiekļauj krīzes radītās ietekmes uz nodarbinātību un sociālās ietekmes mazināšana attiecībā uz tiem, kurus krīze skārusi vissmagāk. Neraugoties uz pasākumu kopumu nodarbinātības saglabāšanai, tās personas, kuru stāvoklis darba tirgū ir nelabvēlīgāks, un/vai neaizsargātā sociālajā stāvoklī esošas personas ir cietušas smagāk. Bezdarbs ir pieaudzis jo īpaši to cilvēku vidū, kuri strādā ar elastīgiem līgumiem, piemēram, jauniešiem, pagaidu darba aģentūru darbiniekiem un migrantu izcelsmes personām. Covid-19 krīze arī vērsa uzmanību uz būtiskām problēmām saistībā ar pienācīgas sociālās aizsardzības pieejamību pašnodarbinātām personām, kuras biežāk mēdz būt nepietiekami apdrošinātas (vai kurām vispār nav slimību, invaliditātes, bezdarba un vecuma apdrošināšanas).

(20) Likviditātes atbalsts uzņēmumiem, izmantojot aizdevumus un garantijas un īpašu uzmanību pievēršot maziem un vidējiem uzņēmumiem, ir bijis ārkārtīgi svarīgs. Starpniekiem ir efektīvi un ātri jāīsteno likviditātes atbalsta sadale uzņēmumiem, vienlaikus saglabājot to izturētspēju. Atļaujot atlikt nodokļu un sociālo iemaksu

maksājumus un paātrinot valsts iestāžu līgumsaistību maksājumus, var vēl vairāk palīdzēt uzlabot mazo un vidējo uzņēmumu naudas plūsmu. Jaundibinātiem jaunuzņēmumiem un augošiem uzņēmumiem var būt vajadzīgs īpašs atbalsts – piemēram, valsts iestādes var iegādāties pašu kapitāla daļas un var tikt sniegti stimuli riska kapitāla fondiem palielināt investīcijas šajos uzņēmumos. Tas var palīdzēt izvairīties no stratēģiski svarīgu Eiropas uzņēmumu ārkārtas pārdošanas. Kā atļauts pagaidu valsts atbalsta shēmā[9], un saskaņā ar tajā izklāstītajiem nosacījumiem pašu kapitāla vai kvazikapitāla atbalsts būtu jānodrošina visiem uzņēmumiem[10], ne tikai tiem, kas atbilst Komisijas mazo un vidējo uzņēmumu definīcijai[11]. Būtu arī jāturpina centieni piedāvāt privātpersonām un uzņēmumiem piekļuvi un efektīvus digitālos publiskos pakalpojumus.

(21) Lai veicinātu ekonomikas atveseļošanu, būs svarīgi – tostarp veicot attiecīgas reformas, – pasteidzināt realizēšanai gatavu publisko investīciju projektu īstenošanu un rosināt privātās investīcijas. Mērķtiecīga politikas rīcība, tostarp investīcijas nozarēs, kurās ir vislielākās izredzes palielināt plašākas ekonomikas izaugsmes potenciālu, var palīdzēt risināt nesenās krīzes rezultātā saasinājušās problēmas. Jo īpaši investīcijas pētniecībā un izstrādē, kurai ir stabila vieta uz uzdevumiem vērstās galvenajās nozarēs un inovācijas politikā[12], kā arī ieguldījumi cilvēkkapitālā var palīdzēt balstīt ilgtermiņa ražīguma pieaugumu un uzturēt spēcīgu inovācijas spēju. Tas it īpaši attiecas uz jaunuzņēmumiem, augošiem uzņēmumiem un inovatīviem MVU, kuriem ir ļoti liela nozīme konkurētspējas veicināšanā un darbvietu radīšanā. Investīcijas Nīderlandes klimata nolīguma un nacionālā enerģētikas un klimata plāna iniciatīvās, kuru mērķis ir risināt klimata pārmaiņu radītās problēmas un veicināt enerģētikas pārkārtošanu, var sniegt būtisku ieguldījumu plašāku sabiedrības mērķu sasniegšanā, tostarp attiecībā uz nepieciešamību nodrošināt ilgtspējīgu un resursu ziņā efektīvu ekonomikas izaugsmi. Turklāt, lai gan Nīderlande ir līdere transporta nozares dekarbonizācijā, atjaunojamo energoresursu izmantošana transporta nozarē nesasniedz ES vidējo rādītāju. Visbeidzot, lai mazinātu pašreizējo mājokļu trūkumu, ir vajadzīgas investīcijas jaunos mājokļos. Taisnīgas pārejas fonda plānojums 2021.–2027. gadam varētu palīdzēt Nīderlandei risināt dažas no problēmām, ko rada pāreja uz klimatneitrālu ekonomiku, īpaši tajās teritorijās, kas ietvertas valsts ziņojuma D pielikumā. Tādējādi Nīderlande varētu pēc iespējas efektīvi apgūt minētā fonda līdzekļus.

(22) Nīderlandes ekonomikas inovācijas spējai un ilgtspējīgam, iekļaujošam ražīguma pieaugumam ārkārtīgi svarīgas ir tehniskās un digitālās prasmes un kvalificēti speciālisti. Arī investīcijas pamatprasmēs un/vai digitālajās prasmēs, izglītībā un apmācībā, tostarp prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējās visiem, joprojām ir būtiski, lai uzlabotu piekļuvi darba tirgum, un jo īpaši, lai – vienlaikus veicinot vienlīdzīgas iespējas un aktīvu iekļaušanu – stiprinātu tādu cilvēku nodarbināmību,

---

9 OV C 91I, 20.3.2020., 1.–9. lpp.

10 Tostarp jaunuzņēmumiem un augošiem uzņēmumiem, kuriem ir konkurētspējīgi uzņēmējdarbības modeļi, bet kuru naudas plūsmas negatīvi ietekmē Covid-19 krīze.

11 COM(2020) 150 final.

12 Šīs jaunās politikas pieejas mērķis ir vēl vairāk palielināt investīcijas pētniecībā un izstrādē, lai sasniegtu ilgtermiņa mērķus attiecībā uz galvenajiem sabiedriskas nozīmes uzdevumiem, kas sagrupēti četrās "misijās": i) enerģētikas pārkārtošana un ilgtspēja, ii) lauksaimniecība, ūdens un pārtika, iii) veselība un aprūpe un iv) drošība. Šī politika tiek uzskatīta par galveno prioritāti konkurētspējas stiprināšanā un sabiedriskas nozīmes uzdevumu risināšanā (Ekonomikas ministrija (*EZK*) (2018), *Kamerbrief: Naar Missiegedreven Innovatiebeleid met Impact*, *Rijksoverheid*, Hāga.)

kuriem ir mazas izredzes darba tirgū (tostarp ir runa par personām ar migrantu izcelsmi un personām ar invaliditāti).

(23) Nīderlande, īstenojot iepriekš apstiprinātas starptautiskas un Eiropas līmeņa iniciatīvas, gan ir veikusi pasākumus, kas vērsti pret agresīvas nodokļu plānošanas praksēm, tomēr caur Nīderlandi veikto dividenžu, autoratlīdzību un procentu maksājumu augstais līmenis liecina, ka uzņēmumi, kas agresīvi plāno nodokļus, izmanto šīs valsts nodokļu noteikumus. Liels ārvalstu tiešo investīciju īpatsvars ir tā dēvētajās "īpašam nolūkam dibinātajās sabiedrībās". Tas, ka no izejošajiem autoratlīdzību un procentu maksājumiem, ko ES rezidenti maksā trešo valstu rezidentiem, netiek ieturēti nodokļi, var radīt situāciju, ka šie maksājumi vispār netiek aplikti ar nodokli, ja nodoklis tiem nav piemērojams arī saņēmēja jurisdikcijā. Nesen pieņemtā reforma par autoratlīdzību nodokļu nosacītu ieturēšanu un procentu maksājumiem ļaunprātīgas izmantošanas gadījumā vai attiecībā uz maksājumiem zemu nodokļu jurisdikcijās, kura tiks īstenota no 2021. gada 1. janvāra, ir pozitīvs solis ceļā uz agresīvas nodokļu plānošanas mazināšanu. Reformas efektivitāte būtu cieši jāuzrauga.

(24) Vairākas Nīderlandes finanšu iestādes nesen ir bijušas iesaistītas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas lietās. Šie gadījumi liecina par nepieciešamību, neraugoties uz nesenajiem centieniem, vēl vairāk stiprināt finanšu iestāžu uzraudzību un turpināt izmeklēšanu un kriminālvajāšanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas lietās. Līdztekus finanšu nozarei arī Nīderlandes ekonomikas atvērtība ārvalstu tiešajām investīcijām un valsts sarežģītās juridiskās struktūras rada ievērojamus nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas riskus. Samērīgu uzraudzību prasa fakts, ka trasta un uzņēmuma pakalpojumu sniedzēji un nodokļu konsultanti reti ziņo par neparastiem darījumiem, bet to riska darījumu vērtība ir augsta. Ņemot vērā sarežģītu juridisko struktūru plašo klātbūtni, faktisko īpašnieku reģistra labai darbībai ir būtiska nozīme, lai novērstu šādu struktūru ļaunprātīgu izmantošanu, taču reģistrs vēl nav izveidots.

(25) Šie ieteikumi pievēršas pandēmijas sociālekonomiskās ietekmes risināšanai un ekonomikas atveseļošanas veicināšanai, taču šai valstij 2019. gadā adresētie ieteikumi, ko Padome pieņēma 2019. gada 9. jūlijā, ietvēra arī reformas, kuras ir būtiskas, lai risinātu strukturālās problēmas vidējā līdz ilgākā termiņā. Šie ieteikumi nav zaudējuši aktualitāti un arī turpmāk tiks pārraudzīti visā nākamā gada Eiropas pusgada ciklā. Tas attiecas arī uz ieteikumiem, kas skar ar investīcijām saistīto ekonomikas politiku. Minētie ieteikumi būtu jāņem vērā kohēzijas politikas finansējuma stratēģiskajā plānošanā pēc 2020. gada, t. sk. pašreizējās krīzes ietekmes mazināšanas pasākumos un izejas stratēģijās.

(26) Eiropas pusgads nodrošina satvaru pastāvīgai ekonomikas un nodarbinātības politikas koordinēšanai Savienībā, un tas var veicināt ekonomikas ilgtspēju. Dalībvalstis ir izvērtējušas progresu saistībā ar ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu iestrādāšanu savās 2020. gada valsts reformu programmās. Nodrošinot tālāk sniegto ieteikumu pilnīgu īstenošanu, Nīderlande sekmēs progresu ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā un kopīgus pūliņus konkurētspējīgas ilgtspējas nodrošināšanai Savienībā.

(27) Cieša valstu ekonomikas koordinācija ekonomiskajā un monetārajā savienībā ir būtiska, lai strauji atgūtos no Covid-19 ietekmes uz ekonomiku. Nīderlandei kā dalībvalstij, kuras valūta ir euro, ņemot vērā Eurogrupas politiskās norādes, būtu jānodrošina, ka tās politika joprojām atbilst ieteikumiem eurozonai un tiek koordinēta ar pārējo eurozonas dalībvalstu politiku.

(28) Komisija 2020. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi Nīderlandes ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2020. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2020. gada stabilitātes programmu un 2020. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Nīderlandei iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ir ņēmusi vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Nīderlandē, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(29) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2020. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums[13] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā.

(30) Padome ir izskatījusi 2020. gada valsts reformu programmu un 2020. gada stabilitātes programmu, ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu. Šajos ieteikumos ir ņemts vērā, ka pandēmijas apkarošana un ekonomikas atveseļošanas veicināšana ir pirmais nepieciešamais solis, kas ļaus koriģēt nelīdzsvarotību, Ieteikumi, kuri ir tieši vērsti uz makroekonomisko nelīdzsvarotību, ko Komisija konstatējusi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu, ir atspoguļoti 3. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Nīderlandei 2020. un 2021. gadā rīkoties šādi.

1. Saskaņā ar vispārējo izņēmuma klauzulu veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi risinātu pandēmijas situāciju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kas ļaus panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošinās parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Stiprināt veselības aprūpes sistēmas izturētspēju, tostarp novērst pašreizējo veselības aprūpes darbinieku trūkumu un intensificēt attiecīgo e-veselības rīku izmantošanu.

2. Mazināt krīzes ietekmi uz nodarbinātību un sociālo jomu un veicināt pienācīgu sociālo aizsardzību pašnodarbinātām personām.

3. Pasteidzināt tādu publisko investīciju projektu īstenošanu, kuri jau sagatavoti realizēšanai, un rosināt privātās investīcijas, lai sekmētu ekonomikas atveseļošanu. Ievirzīt investīcijas tā, lai tās veicinātu zaļo pārkārtošanos un digitālo pārveidi, jo īpaši digitālo prasmju veidošanu, ilgtspējīgu infrastruktūru un tīru un efektīvu enerģijas ražošanu un izmantošanu, kā arī uz uzdevumiem vērstu pētniecību un inovāciju.

4. Veikt pasākumus, lai pilnībā novērstu tos nodokļu sistēmas aspektus, kuri veicina agresīvu nodokļu plānošanu, jo īpaši attiecībā uz izejošajiem maksājumiem; īstenot jau pieņemtos pasākumus un nodrošināt to efektivitāti. Nodrošināt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas regulējuma efektīvu uzraudzību un īstenošanu.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs

[13] Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.